

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus sacerdotalis de sacrametis deq diuinis officiis: et eoru administratioibus

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 1508

De sacramento eucharistie

[urn:nbn:de:bsz:31-306282](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-306282)

De sacramento

no quousq; sicet: et postmodū
etiā fm Hugonē debet hō esse
sub quadā disciplina i custodi-
endo chryisma. s. ne caput lauet
vsq; ad septē dies: ppter septē
dona spū sancti que tūc recipit.
Hoc tñ hodie nō bñ seruat. Bo-
nū tñ esset seruare ppter reueren-
tiā sacramēti: et significatiōe p-
dictā. Cōsuetudo autē nostra est
q; ligatura illa portetur vsq; ad
tertā diē. et tūc tertia die cobu-
ret pānicul⁹: et locus frontis bñ
cū sale et aqua lauet: et aqua in
focū vel in fornacem fundatur.

Laurela huius sacramenti.

*De cautelis
q; fieri gfirmat⁹*

Rimo ca

ueat sacerdos ne ali-
quē p̄s confirmatū

firmet. qz hoc sacm est irreite-
rabile: cū imprinet caracterē in-
delibilē: sicut et bap̄tismus. Et
etiā: quia magnā iniuriā faceret
sacramento q̄ istud reiteraret: cū
per hoc p̄ma p̄firmatio iudicat̄
nihil esse. Secōdo caueat confir-
māndus ne bis pcurare sciēter se
faciat. Nā talis p̄ p̄nia d̄z ingre-
di monasteriū: tibi sub habitu
reglari deo famulari: vt dicitur.
De conse. dist. v. dicitū est nobis.
Tertio caueat ne vxor teneat in
p̄firmatione virū vel maritum
suum: vel econuerso ppter con-
trahendam cognationem sp̄i-
ritualem: que impedit matrimo-
niū contrahendū et cōiugalem
actum. Nam tales debēt absti-

nere abinuitē vsq; ad mortem
ipsozū: et sic sepani debēt a thoro
licet nō absoluant a vinclo ma-
trimonij vsq; ad mortē. Si-
militer caueat ne quis filiū pro-
prium teneat: qz etiā cōtrahitur
cognatio spūalis inter cōiuges:
nō tñ matrimoniū dirimes: sed
tamē grauitur puniunt iuges.

Similiter caueat ne soror fra-
trem vel econuerso teneat: qz sus-
ficiat inter tales vinculū cogna-
tiōis carnalis. Si tamē fieret ni-
hil impedit: sed tñ honestius est
abstinere. Nā turpe est audire
si frater vocaret sororē in hoc ca-
su cōmatrē vl econuerso. Alij tñ
cognati vt patruales fratruales:
auūculi patrini tē. bñ p̄nt tene-
re cōfirmādos nepotes et alios.

Quarto caueat cōfirmāndus
vt non accedat istud sacm nisi
cōfessus si est conscius alicuius
mortalis peccati: ne ponat ob-
stem grē quā susceperit: est in
hoc sacramento. Quātū tñ est
ex vi sacramēti suscipit ip̄s sacra-
mentū: nō tñ esse sacri. s. gratiā.

De sacramento eucharistie.

Ecipite et

a comedite. Mat. xvi. et
de conse. dist. ij. panis.

Quia suscitari a peccatis p̄ ba-
ptismū: et cōfirmari in gratia per
cōfirmationem ne laborātes in
via p̄sentis vite in certamine spi-
rituali deficiāt: opus em̄ habēt
refici cibo spirituali. Alioquin

eucharistie

saluatore testare. Si dimissi ieiunium fuerit deficiet in via. **Mat. xv.** Ideo post duo sacra sequitur tertium. scilicet venerabilis eucharistia, quod est cibum aiarum nostrarum: iuxta illud **Joh. vi.** Nisi manducaueritis carnem etc. Ne igitur omittat: sed frequenter sumat a fidelibus: hortatur saluator in verbis promissis dicens. Accipite et comedite. Et rectus ordo est ut post baptismum et post confirmationem sumat hunc venerabile sacramentum ab adultis. Legimus siquidem quod submersis egyptiis in mari rubro: transitque mari predicto filii israel novum pascha in azymo pane fecerunt in deserto. sic nos submersis demonibus in baptismo cum peccatis nostris in deserto huius mundi pascha novum in azymis sinceritatis et veritatis huius sanctissimi panis facere debemus. Circa hoc sacramentum excellensimum tria sunt consideranda. Primum quod de se ipso. Secundum quod de materia sui necessaria. Primum est ordo sacerdotalis. Nullus enim potest hoc sacramentum perficere nisi sacerdos. unde ne laicus nec angelus bonus potest perficere. Quia non habet quod preterit super actum consecrationis huius sacramenti nisi ordinatus in sacerdotem: non enim meritis scripturas, sed auctoritate officii et ministerii sacerdotalis hoc sacramentum perficit. Iuxta illud Non in meritis consecratur: sed in verbis conficit sacerdos. Ex quo patet error illo-

qui dicunt quod si laicus proferet verba canonis super panem triticum conficeret sacramentum. quod omnino est falsum. Nec debet quez mouere illa hystoria que refert de quibusdam pastore laico qui ad discipulos per verba canonis et consecrationis in ecclesia a sacerdote ipse consecrationis placuit: ipsi etiam venientes ad greges suos super pane protulerunt eadem verba. et statim apparuit puer pulcherrimus. Ibi enim non fuit caro christi sic est hoc sacro a sacerdote confecto: sed ibi fuit miraculose expressione diuina quodam figura et species carnis diuinitus formata. nec ille puer erat verus christus deus et homo habens animam: sicut est in sacro isto per sacerdotem confecto: ubi realiter est christus cum diuinitate et humanitate et anima sua sicut nunc est in celo. Nec etiam illa caro illius pueri adoranda fuit sic christus: nec sumenda pro corpore christi: sed per quodam miraculoso corpore et opere diuino veneranda sicut alia miracula diuina. Sicut etiam dicimus de sanguine illo qui de cruce de imagine lignea passionis christi quam cum quodam iudei in cellario profodisset in promeliis christi subito emanauit quodam humor sanguineus in manna quantitate: qui visus iudei illi fuerunt pueri. Ille enim humor non fuit sanguis christi verus: sicut est in sacro. nec dignus tali adoratione: sic quod est in calice: sed modo suo venerandum tamen miraculosum opus dei. Et de tali humore sanguineo collecto

L ij

De sacramento

in loco predicti cellarij fuit per
diuersas partes mundi distribu-
rum. Ex quo permenerat error si
deluū q̄ putātes vez xpi sangui-
nem esse adorabāt eū adoratoe
latrie: sic idolatrabāt. imo da-
to q̄ fuisset ver⁹ sanguis xpi sub
cruce xpi collect⁹: adhuc minus
esset adorandus q̄ iste q̄ est in ca-
lice p̄ sacerdotē consecrat⁹. Rō hu-
ius est. qz ille diuinitus est a diui-
nitate q̄ cito defluxit ad terrā de
xpo: nec potuit dici fili⁹ dei am-
pli⁹ nisi xpo reunit⁹ ⁊ reintegra-
tus. Iste autē q̄ est in calice p̄uic⁹
est diuinitati: qz de ipso sanguine
verum est dicere. Hic est verus
filius dei. Cum ibi ratione con-
comitatie sit etiam vera caro cri-
sti ⁊ anima eius ⁊ diuinitas.
Archidiaconus de consecratio-
ne. dist. ij. qui māducat: tenet q̄
non remanet aliq̄s sanguis sub
cruce domini. nec etiāz de carne
prepuicij: sicut Rome monstrat
⁊ in Hildeheim: sed erronee. qz
tunc habuisset duo p̄pucia: qd̄
tū est falsū ⁊ nō tenedū. Mag-
ne itaqz dignitatis sunt sacerdo-
tes q̄ h̄ p̄nt qd̄ nullus citra deū
facere potest. Sed p̄ch dolor di-
gnitate suā minime attendunt.
nullius pene reputātes estimā-
tiōis. *Secundū qd̄ est de sub-
stantia huius sacramēti est ma-
teria debita. s. panis tritice⁹. Et h̄
ideo: qz dñs se grano tritici com-
parauit. Joh. xij. Cum etiā qz
xps credit sic cōsecrasse. Unum*

uicis est materia debita ⁊ neces-
saria. qz xpus se viti cōparauit.
Joh. xv. Ista autē duo. s. panis ⁊
vinū ita sunt cōiuncta in cons-
ecratione vt nequaquā vnum sine
aliō d̄z consecrari: aut a celebrante
suscipi. Juxta illud Helasij. Sa-
cerdos corp⁹ xpi sine ei⁹ sangui-
ne nunq̄ d̄z suscipe: aut em̄ ite-
gre sumat: aut ab itegr̄s abstine-
at. qz vni⁹ eiusdēqz mysterij di-
uisio sine grādi sacrilegio nō p̄t
puenire. de cōse. di. ij. Cōpim⁹.
Nō putet tñ q̄s ex h̄ q̄ sacerdos
quātū est de rōne sacramēti nō
posset cōsecrare hostiā p̄ se sine
calicis consecratioe. qz forma cō-
secratiois panis ⁊ calic⁹ nō se ex-
pectat. qz altera sine altera totū
effectū opatur q̄ cito p̄fert. S̄
tñ dico q̄ hoc sacerdos nō p̄t fa-
cere sine graui peccō. Ad dēda est
etiā vino modica aq̄. q̄ fear p̄uic-
ctioe populī ad xpm in h̄ sacro
Et licet sine aqua in solo vino
poteat confici. non tamen sine
grau peccato. E conuerso vero
sine vino in sola aqua nihil con-
ficiatur. ⁊ hoc tunc graui⁹ est pec-
catū q̄ primum p̄pter idolatriā
quam cōmittit popul⁹: t̄pore ce-
lebrationis ⁊ eleuationis: quo-
rum omnium est reus celebrās.
Tertium quod est de substan-
tia huius sacramēti est debita
forma verborū: q̄ est hec sup ho-
stiam. Hoc est em̄ corpus meū.
Et sup: ⁊ sanguinez. Hic est em̄
calix sanguinis mei nou⁹ ⁊ eter-

ntestamenti: mysteriū fidei: q̄ p
 vob̄ 7 p̄ multis effundet in re
 missionē peccatorū. Circa q̄d
 sciendū est: q̄ licet illa cōiunctio
 em̄: posita i ambob̄ formis nō
 sit d̄ substantia forme simpl̄ ne
 cessaria, d̄z t̄m̄ apponit̄ in vsum
 eccl̄ie: q̄ vsus a beato petro ini
 tiū sumpsit, 7 grauit̄ peccant
 om̄it̄eres eā. Nō aut̄ p̄mittitur
 Accipite 7 manducate ex h̄ oēs.
 p̄ner ad vsum sac̄r̄: 7 nō est de
 substantia forme. Sed si querit̄:
 q̄modo ista locutio est vera: cū
 sacerdos dicit. Hoc ē em̄ corp̄
 meū. Hoc em̄ videt̄ falsuz si ex
 p̄sona sacerdotis illa v̄ba dicat̄:
 cū sacerdos nō intendat confi
 cere sibi suū p̄p̄riū corpus: s̄z xp̄i.
 Ad hoc respondet̄ breuit̄ q̄ ista
 verba sacerdos nō p̄fert ex p̄so
 na sua: sed xp̄i. Demōstrat̄ aut̄
 illd̄ pronom̄ hoc: v̄z corp̄ xp̄i
 in ordine ad totā cōpositionem
 hui⁹ forme. Hoc ē em̄ corp̄ me
 um. Nō q̄ plato isto solū p̄no
 mine h̄ statim sit corpus xp̄i: sed
 p̄olara tota forma a xp̄o institu
 ta: q̄a in vltima platōe istoz ver
 boz sit trāsubstantiatio: ad quā
 ordinant̄ p̄cedētia. Et p̄ isto vl
 terius sciendū ē q̄ fm̄ b̄m̄ Tho.
 sup̄. iij. di. viij. q. v. ar. ij. **Forma**
 hui⁹ sacram̄ti differt a formis
 alioz sacram̄toz i duob̄. **Pr̄mo**
 q̄a forma alioz ip̄ortat vsuz
 materie. forma aut̄ istius impo
 rat p̄secrationē tm̄. q̄ cōsistit in
 trāsubstantiatiōe materie. Un̄

minister vel sacerdos in p̄ficien
 do h̄ sacram̄tū nō h̄z aliū actuz
 nisi plationē v̄boz ex p̄sona xp̄i
Sec̄do: q̄a alioz sacram̄toz
 forme ex p̄sona ministri p̄ferūt.
 forma aut̄ istius sacram̄ti a mi
 nistro in p̄sona p̄fert̄ ch̄risti.
 Ad intelligēdū aut̄ q̄d libet ver
 bū positū in hac forma ē sciendū
 q̄ hec forma est sufficientissima.
Pr̄mo quātū ad operatiuā po
 tentiā: q̄a cū factio habeat suam
 cōpletionē. ideo cōueniēter po
 nit̄ istd̄ p̄nom̄ hoc: demōstrās
 panē q̄ est trāsubstantiāt̄ in pa
 nē ch̄risti: 7 ē idē cū corp̄e ch̄risti
Sec̄do ē sufficiēs q̄ntū ad mo
 dū operādi. q̄a hic terminus ad
 quem: est sine om̄i imutatiōe ex
 parte sui. Ideo b̄m̄ ponit̄ ly est:
 designās p̄manētia: 7 nō ponit̄
 verbū fiendi. s̄ erit: designās mu
 tationē. Tertio ē sufficiēs ex p̄e
 operis: q̄a hic corp̄ xp̄i v̄z de
 signat corpus xp̄i mysticum. q̄d
 h̄z diuersas p̄tes: 7 forte diuer
 saz rōnū: p̄pter differentē gra
 tiā gratis datā. Ideo melius d̄z
 corpus q̄ caro. Quarto ē suffi
 cēs ex p̄e operādis. Un̄ corpus
 ch̄ri nō tm̄ signat corp̄ xp̄i ve
 riū: s̄z etiā significat corp̄ ch̄risti
 mysticū: 7 cū h̄ non possit facere
 s̄z se: sed in q̄ntū ē vnū vel vni
 tū cū diuinitate. ideo p̄gr̄e po
 nit̄ ibily meū. Quinto ē sufficiēs
 ex p̄e effectus principij. Un̄ q̄a
 iste effect⁹. s̄. corp̄ xp̄i ē t̄te no
 bilitatis q̄ non fit in sac̄ro nisi a

De sacramento

Deo immediate. nec mister hz ali/
que actū speciale in isto sacro: si/
cut in alijs: ideo puenient factū
ē q̄ ista forma nō pferit in psona
alicui: s; dei absolute: sicut vox
hois p tubā: ita vox dei p hoiez
**Quartū qd̄ est de substantia hu/
ius sacri:** est intētio p̄secrātis scz
vt in spālī vl' in gñalīb; facere ve
lit qd̄ facit eccl'ia. vl' qd̄ fecit ip̄s
z statuit faciendū. Licet tñ intē/
tio sp̄ est necessaria de substantia:
nō tñ attētio. vñ si mēs rapit ad
alia ex infirmitate: vel negligētia
vl' incuria: nō id̄ est min⁹ p̄seca/
tū q̄ si affuisset attētio. Peccat
tñ ille q̄ p̄secrat z nō itelligit: z se
nō recolligit: quāto attēti⁹ p̄t ad
cōsecrationē. Nā d; attēti⁹ esse
ad h; vt p̄sideret qd̄ facit. z tunc
maxie qñ p̄tres hostias p̄secrat
p̄ cōicantib; vñ d; h; respectū
specialez ad illas hostias oēs q̄
sunt corā eo: alias em̄ si haberet
gñalē intētionē ad oēs hostias
q̄ sunt i altari staret qñq; q̄ etiā
illas q̄ sunt in pixide resi due cō/
secraret fm̄ quosdā. Nō tñ autē
nō apparet hoc. q; ex q̄ nō intē/
dit p̄secrare alias nisi q̄ sūt corā
ip̄o de p̄pinq; cumulare ad vnū
locū: quāntūcūq; gñalī intēd̄ ar
sup̄ eas nō consecrabit nisi illas
Similit̄ dico q; si hostia aliq; ia/
ceret sub palla nō cōsecrata: ab/
scōsa in tpe p̄secratiōis: forte per
obliuionē dicit̄ dimissa: ex q̄ sa/
cerdos de ea nō intēdit: non est

p̄secrata. Secus dico si hz intē/
tionē ad omnes q̄ sunt ante eū:
tūc z illā hostiā abscofam p̄seca/
bit. Tñ dicit Jobā. caldīnēsis in
suppletionib; suis de officio or/
dinarij. Si sacerdos: q; si sacer/
dos credēs ponere. xvi. hostias.
ponit. x. si i intētio e sua est tantū
cōsecrare quāntū hz ante scōs
sunt p̄secrate. Et ideo dicēdū est
q; sufficit sacerdoti habere inten/
tionē dēterminatā faciēdi qd̄ fa/
cit eccl'ia sup̄ totaz materiā poz/
dinatā sine specificatiōe numeri
fm̄ mḡm. Frāciscū de braga in
quadā questiōe disputata. Idē
dico de vino p̄fuso sup̄ altari p
negligentiā p̄fusionis tpe in cali/
cē. q; illud nō p̄secrat dū sacer/
dos nō intēdat sup̄ illd̄. Et ideo
dixi q; maxie requiritur intētio sup̄
illa q̄ sunt corā sacerdote posita
in tali loco em̄ z nō in alio. Ex il/
lo soluit̄ dubiū an scismatic⁹ vel
hereticus p̄ficiat hoc sacrm̄. Pa/
tet em̄ q; sic cū talis p̄t habere in/
tētiōez eccl'ie in p̄ficiēdo: z hoc
maxime vniuersalē. s. intēdendo
facere qd̄ ip̄us fecit: z instituit fa/
ciēdū: z qd̄ eccl'ia facit: licet etiā
nō intēdat in spālī. q; ex quo ē
in heresi vel in scismate: ip̄e cert⁹
est z credit nihil valere vl' facere
p̄pter peccatū i q̄ est: nec obstat
capl' in scisma. xxiij. q. i. vbi dicit̄
q; scismatic⁹ exccrare p̄t non autē
consecrare: qd̄ itelligit quāntū
ad efficacīā sacramēti. q; nō opa

15
eucharistie

tur effectū salutis in illo sic cōse-
 crante illā vel cōficiere ppter sal-
 ma vel heresim: sed tñ est verū
 corpus christi Similiter etiam
 illud intelligitur: scilicet vbi dicitur
 Non est corpus christi qd sal-
 maticus conficit id est q non est
 verum corpus christi: quantū
 ad conscientem in scilicetate vel
 heresi. quia sibi non proficit: sed
 officit id est nocet. Nihilomin⁹
 tamen quantum est ad verita-
 tem sacramēti est vey corp⁹ xpi.
 Similiter in canone audiūm⁹.
 vbi dicitur q scismaticus exetra-
 re potest non autem consecrare.
 intelligit vt dictum est. Unde
 patet illos indiscrete facere: q sa-
 cramentū p rutenos: aut grecos
 pfectū i forma ecclesie blasphemā
 tāt r deridēt. cū ibi sit vey cor-
 pus xpi. Cōsulit tñ isti facerēt vt
 illuc nō irarēt: nec inspicerēt in
 ipoz ecclesias q vt veniētes illuc
 viderēt. Cōcludendo g̃ dico q
 ad hoc sacm̃ p̃ficiēdū sufficit tri-
 plex p̃ditio ex pte p̃ficiētis. Pri-
 mo q sit sacerdos rite ordinatus.
 Secūdo q possit s̃ba p̃ferre p̃se-
 cratiōis. Tertio q possit h̃ere de-
 bitā intentionē faciēdi qd facit
 ecclesia. Propter defectū p̃me cō-
 ditionis null⁹ laic⁹ quantūcūq;
 sc̃tus: nec sacerdos gētil⁹ (vt tar-
 taroz) p̃ficiūt: qz nō sunt rite in
 forma ecclesie ordinati. Propter de-
 defectū sede cōditōis mut⁹ nō p̃t
 p̃ficere. qz nō p̃t s̃ba p̃secratiōis

p̃ferre Propter defectū tertie p̃di-
 tiōis carēs vsu rōnis r ebriol⁹
 nō dū digest⁹ n̄ p̃t p̃ficere: cum
 nō h̃ebāt intentionē debitā. S̃z
 p̃ma p̃ditio ē p̃pa. qz sol⁹ sacer-
 dos r q̃libet p̃ cui p̃nt cōpetere
 iste p̃ditio ē. s. p̃tatio r intentio.
 Nec obstat si instat de veyda-
 ro q nō sit sacerdos: qd tñ nō ē
 vey. qz characterē sacerdotalē s̃t
 bi semel i ordib⁹ susceptis colla-
 tū: null⁹ p̃t delere. Quāvis talis
 degradat⁹ p̃dar p̃uilegiū clerica-
 le: r tradit curie seculari. tñ si cele-
 braret p̃ficeret. qz auctoritas sub-
 stāntica nō ē sibi ablata: quantū
 ad p̃tate sacri: s̃z tñ q̃tū ad ex-
 curiōnē legitimā: q caret q̃ ad se
 r ad alios r q̃ ad torā ecclesia. Qñ
 ar̃ d̃: q scismatic⁹: excōicat⁹ here-
 tic⁹ r degradat⁹ nō p̃ficiūt: intel-
 ligendū ē q nō p̃ficiūt rite r ordi-
 nate nec legitie quantū ad effectū
 am sacri: vt. s. sit vtil⁹ illa cōsecratio
 ad salutē eis: s̃z tñ p̃ficiūt quantū
 ad veritatē sacramēti. Et hoc ca-
 tholice sentiendū est de isto sa-
 cramentō omīssis opinionib⁹ ml-
 toz. Et si quis cōtra p̃dicta obji-
 ciat magistrū sen. li. iij. dist. viij.
 vbi dicit tales nō posse p̃ficere:
 Salua pace magistrū dico q in
 hoc non tenetur. Tamen prop-
 ter sui reuerētiā vt eius dictū
 potius valeat q̃ pereat intelligē-
 dum est q tales non possunt cō-
 ficere de iure r sine peccato seu
 ordinate: sed de facto bene pos-

De sacramento

sunt. Nec moueat aliquē ratio magistri ibi posita: p̄ quā dicit: ideo non posse p̄dictos p̄ficere: q̄ nemo in ista p̄secratioe dicit. Offero: sed offerim⁹ hoc sacrificiū. Nemo igit̄ nisi fuerit mēbrū eccl̄ie p̄t dicere cū alijs offerim⁹: quasi esset vna de p̄sonis eccl̄ie. Un̄ cū heretici ⁊ scismatici non sint mēbra eccl̄ie: nō p̄nt dicere offerimus. ḡ nec p̄ficere. Ad q̄d dicimus q̄ oblatio nō p̄tinet ad rationē p̄secratiois. vñ nō necessario req̄rit̄ vt offerat̄. Ita soluit doctor subtilis sup. iij. dist. viij. q. ij. ⁊ Tho. eadē dist. q. i. art. iij. ⁊ iij.

De credēdis circa hoc sacm.

*De credēdis
nra hoc sacramentum*

Prte oia

credēdū ē q̄ in hoc sacro idē ch̄s q̄ de virgine natus ē: ⁊ p̄ nob̄ passus est ⁊ c̄. Et sicut ibi verus est x̄ps: ita etiā ē ibi sub vna quātitate: s̄z nō quantificatiue. h̄ ē tm̄ dicere q̄ nō vnt̄ illa quātitate occupādo locū. Sic etiā non vnt̄ claritate sua illuminādo aerem. Sed credēdū ē q̄ corpus x̄pi p̄t esse i plūb̄ loc̄ q̄ntūcūq̄ p̄les panes trāsubstantiātur in ip̄m. Un̄ in celo ē localiter: in t̄bo diuino p̄sonaliter: in altari sacramentali. Sed ē esse naturale eius: ē esse i celo in vno tm̄ loco. fm̄ ēē sacrale eius: p̄t ēē in diuersis locis. Est ḡ hic s̄z q̄ multa in ip̄z trāsmutari p̄nt. Sed s̄z esse

personale nō ē in loco. Un̄ dicit Petrus de tharā. sed s̄z q̄ vnū ē ⁊ diuindū in se: nō p̄t ēē nisi in vno loco: sicut nec angelus nec aliō corpus. sed s̄z q̄ in ip̄z multa trāsmutari p̄nt indiuidua: sic p̄t ēē in diuersis loc̄. di. x. q. ij. ar. ij. sup. iij. sniaz. Tertio credēdū ē s̄z Tho. q̄ cū corp⁹ x̄pi apparet i specie carnis vl̄ pueri vtrū ibi appareat vez corp⁹ x̄pi vel an ille species sint pp̄rie corporis x̄pi: nō oino determinatū ē a doctorib̄. Un̄ secure d̄ q̄ ille dimēsiōnes panis manent: ⁊ in eis alia accidētia sensibilia sup̄ducunt diuina s̄z r̄te q̄ specie carnis p̄tendāt. sic accidētia q̄ p̄s erant p̄tendebant specie panis. Qñ tm̄ apparet s̄z forma carnis vel pueri: nō d̄z sumi: sed p̄ reliq̄is suari. Quarto credēdū ē q̄ illa accidētia manēt sine subiecto p̄ p̄secrationē s̄z r̄te diuina retinet̄ tm̄ ibi modū agēdi vel p̄tendi corpe x̄pi: quē p̄s haberūt. Quinto credēdū ē q̄ facta p̄secratione vlt̄er⁹ nō manet in hostia p̄secrata substantia panis: nec in vino substantia vini: s̄z substantia corp⁹ x̄pi s̄z in hostia: ⁊ sanguis x̄pi i calice. Et rō fm̄ beati Tho. est: q̄a oppositū huius dicere repugnat s̄bis x̄pi. non em̄ esset vez dicere. Hoc ē em̄ corpus meū: sed h̄ est corpus meū. Itē si remaneret substantia panis: tolleret reuerentia x̄po debita vt p̄tinet in hostia. Nā ch̄s

vt p̄ncip̄ i hostia debet cultus
larie: s; si ibi maneret substantia
panis: nō deberet talis cultus la-
rie exhiberi p̄p̄ idolatriā: adorā-
do creaturā. Et licet multi docto-
res huic p̄dicat sine. iā tamē pro
catholica p̄clusa ē sub alexā. iij.
papa. et martino. q̄nto. **Sexto**
credendū est q̄ fractio q̄ fiti ho-
stia nō fit in corpore xpi. s; t̄m̄ in
sp̄s̄ hostie. vnde ibi accidētia
manētia sine subiecto dicuntur
frāgi. s̄m̄ p̄. di. iij. ar. p̄ncipali.
q. j. qz als fractio est quedā diui-
sio. diuisio h̄o est passio quanti
vt quantū. In sacramēto h̄o ali-
quid est quantū p̄ modū q̄nti:
vt sp̄s̄: aliqd̄ est q̄ntū s; nō per
modū q̄nti: vt corp⁹ xpi. Ideo d̄-
cendū est q̄ fractio vl̄ diuisio fit
in speciebus et nō in corpore xpi.

Septimo credendū est q̄ cor-
pus xpi in h̄o sacro p̄p̄e nō videt̄:
nec sanguis corporal. Rō. S; e.
qz tūcibi nō esset aliud visum et
aliud creditū. Itē alia rō natura-
lis. qz nullū corp⁹ videri p̄t nisi
habeat accidētia i essentia: vl̄ ni-
si sit coloratū formalit̄. vt p̄t de
pariete: s; color albus nō est in ho-
stia formalit̄: q̄ nō p̄t videri p̄p̄e.
Nect̄m̄ errat laici q̄ dicūt se vide-
re corp⁹ xpi: sicut illi nō errauerūt
q̄ dicebāt se videre angelos i as-
sumpto corpore: q̄s t̄m̄ nō viderūt
in q̄ntū fuerūt sp̄s̄. Et sile ē de
hoie armato quē dicis te videre
cū t̄m̄ nec facie nec membrū ali-
qd̄ nudū ei⁹ videas: imo vt dic

Varro di. x. q. ix. Nulla creatura
naturali cognitio: nec angel⁹ p̄t
cognoscere ibi eē corp⁹ xpi. Licet
t̄m̄ visione gl̄iosa et intellectuali
p̄t cognosci. ocul⁹ t̄m̄ gl̄ificat⁹ vl̄
lud videre nō p̄t corporaliter. s̄m̄
Thom. Un̄ gl̄ificati vidēt cor-
pus xpi in sacro visio ē intellectu-
ali et nō corpali. **Octauo** credendū
est q̄ in hostia sunt q̄ttuor: et iij.
veraciter in calice credēda p̄nci-
p̄tur. **Primo** em̄ i hostia frute s;
boz ē corp⁹ xpi. Rō: qz illud ve-
racit̄ p̄tinetur i hostia de q̄ ver-
ba faciūt mentionē s; hoc solū ē
de corpore xpi. qz ibi d̄r. Hoc ē em̄
corp⁹ meū. vbi nihil dicit̄ de aīa
nec de deitate: nec de sanguine.

Secundo ibi est sanguis xpi nō p̄t
apalit̄ s; ex p̄comitātia quadaz
necessaria. qz corp⁹ ver⁹ et viuū
nō est sine sanguine. Un̄ d̄r aīa ef-
f̄e in sanguine. **Tertio** ibi est aīa
xpi ex p̄comitātia mediata. qz im-
possibile est aīaz informare et p̄-
ficere corp⁹: nisi corp⁹ sit dispositū.
s; sine sanguine nō ē ibi corp⁹
bene dispositū: nec etiā organi-
zatū. Ibi ex p̄sequēti etiā est aīa:
cū ibi sit corp⁹ dispositū p̄ sang-
uinē. et h̄ est dicere. mediate san-
guine: **Quarto** est ibi deitas ex
qdaz p̄comitātia remota: qz cor-
pus et deitas sunt disparia. t̄m̄ ex
q̄ xpus nat⁹ fuit ex Maria p̄grie
ver⁹ homo et de⁹: ideo etiā h̄ est
ver⁹ homo et de⁹. Sicut dicit̄ de
calice q̄ ibi primo est sanguis. qz
de illo s̄ba faciūt mentionē **Se**

De sacramento

cundo ex concomitantiā inedia/ta ibi est corp⁹ xpi Tertio ex con/ comitantiā mediata ibi est anima xpi. Quarto ex concomitantiā q/ dam remota ibi est deitas. No/ no credendum est in hoc sacro/ aliquod est sacramentū: ⁊ non/ res sacramēti. sicut spēs sensibil/ panis ⁊ vini: ⁊ ille spēs sūt crea/ ture. Un̄ adorator vidēs hostiā/ nō d̄z ferre intentionē p̄ncipalr/ ad id qd̄ videt. s̄z ad id qd̄ credit/ ibi esse sc̄z xp̄z. **S**ec̄do inuenit̄ ibi/ sacm̄: ⁊ res sacramēti. ⁊ hoc est/ vez corpus xpi. ⁊ sanguis eius. Ita autē dicunt̄ sacramentū ⁊/ res sacramēti p̄ respectū ad mini/ strū vel sacerdotē sub debita for/ ma p̄ficiētē. Un̄ d̄z: sacramen/ tū quasi sacre rei signum. qz̄ sc̄at/ spūalē refectiōnē aīe. Et d̄z: res/ qz̄ hoc ip̄m facit p̄ gratiā qd̄ con/ tinet. Tertio est ibi aliquid qd̄/ est res sacramenti: ⁊ non sacra/ mentum. sicut est gratia data di/ gne suscipiētī: ⁊ hec gr̄a est res si/ gnificata. nihil tñ sc̄ati. Quarū/ ibi est qd̄ nec est res sacramenti:/ nec sacramentū: vt sunt illa oīa/ que sunt cōcomitantiā hoc sacra/ mentū. siue sint accidētia pp̄ria/ siue cōmuniā. Et illa dicunt̄ po/ tius forme accidentales siue spe/ cies. Decimo credendū q̄ licet/ sacerdos debeat sub vtraqz̄ sp̄e/ sumere hoc sacramentū cū cele/ brat. tamē populo sufficit sume/ re sub specie panis tantū. Et ra/ tio est. quia s̄m Archidiaconū/ de p̄sca. dist. ij. Cōperim⁹. in/ hoc sacramento nō solum atten/ ditur efficacia: sed etiā significan/ tia. Significatur enim p̄ istas/ duas species. s. corpus ⁊ sang/ uinis seorsum sumptas per sa/ cerdotē tempore celebratiōis q̄/ sanguis xpi in cruce fuit diuisus/ a corpore suo. vt dicit̄ Boetius/ per Marthē. Cū autē sacerdos/ tantū ⁊ nō popul⁹ habet hui⁹/ facti significatiōnē ex ordine suo/ exprimeret tantū ipse ⁊ non po/ pulus tunc sub vtraqz̄ specie de/ bet sumere: eo q̄ ipse tūc gerit vi/ ces xpi. populus autē non. Et/ ideo populo non est opus de si/ gnificantiā: sed de efficacia. Et/ quia efficacia est equal' sub vtra/ qz̄ specie. ideo populo traditur/ sub altera specie: in qua tradi po/ test cum reuerentiā ⁊ cautela/ A presbyteris autē tantū sumit̄/ sub vtraqz̄ specie. Et pro isto sci/ endū s̄m Thomā i tertia par/ te. q. lxxxij. articulo septimo ⁊ vl/ timo. q̄ circa vsum huius sacra/ menti possunt duo considerari. vnū ex parte ipsius sacramēti. ⁊/ aliud ex parte ipsoꝝ sumentū. Ex parte ipsius sacramēti venit/ q̄ vtrūqz̄ sumat. s. corpus ⁊ san/ guis. qz̄ in vtroqz̄ p̄silit p̄fectio/ sacramēti. ⁊ ideo quia ad sacer/ dotē pertinet hoc sacramentum/ considerare ⁊ consecrare ⁊ p̄fice/ re: nullo modo d̄z recipere cor/ pus xpi sine sanguine. Ex parte/ autē sumentū req̄rit summa re/

ueretia z cautela ne aliqd acci-
dar qd sgar i iniuria tati myste-
rij qd pcpue possz accideri i san-
guinis sumptione: q quide si in-
caute sumeret de facili posset ef-
fundi. Et qz crescente multitudi-
ne ppli xpiani q pntent senes
z iuuenes. quoz quida no sunt
tante discretiois vt cautela debi-
tam circa vsu huius sacri adhi-
beret: ideo puidet ordiatu est vt
pplio sub altera tm specie deuyr.
Hoc ideo tenet Tho. sup illud Jo-
ha. vj. Nisi manducaueritis vi-
dens. Non est de necessitate sa-
lutis pceptio sanguinis: sicut cor-
poris ipi. cu ipus totus sub alte-
ra specie tm sumit In h ipm seq-
tur Lyrabide dices Non est in-
telligedu q sub vtraqz specie sit
fidelibus exhibendum: s; tm sa-
cerdotibus sumendum.

De cautel' suandis circa h
sacm ex parte sumentiu

Quia du

e plet stat' vti hoc sacro
ad salute. s. secularis z
spual. ideo qliber hz suas caute-
las. Unas igit oes ra special cui
libet coz qz cois vtriusqz sil. Et p-
mo cauendu est oibz ne in pcto
mortali sumat h sacm. Na sic
peccaret gnter. Juxta illud j. ad
Thoz. xi. Qui aut manducat in-
digne: iudiciu sibi manducat zc.
Sunt aut qda q sufficient se p-
parat fm xitate. s. q expellit dia-
bolu de cozde suo p vera exami-

natione psciencie z p pntitione su-
ue iudiciu pnie. z hi psequuntur
graz z manducat digne. Alij sut
q pparat se sufficient: no tm fm
xitate: s; fz pbabilitatem: ita q
estimant se carere pcto: q tm si fa-
ceret maiore pscie inqstitione: iue-
nirer se reos: sed tm sunt parati.
qz si scirer pctm in se: vellert pfire-
ri: no tm apponit ad h oimoda
diligentia. Et hi quis graz no p-
cipiat. no tm incurrit offensam.
qz nec sumit digne nec idigne.
quis sint indigni. Tertij sunt q
neutro mo se pparat. imo ptem-
nunt: z hi peccat mortalr z sumit
indigne. Un' idigne accedunt
triplices hoies. Primi q cu pscia
mortal' pcti z sine pposito peni-
tendi accedunt. Scd i q alit qz ec-
clia statuit accedunt: vl' extra ecclie
fia. vt scismatici vl' heretici. Ter-
tij q sine reueretia accedunt. sicut
faciunt multi q pmunt se ad altare:
z vn' in aliu qnqz puocaf. Vel
vt quida sacerdotes pparantes
se ad celebrandu distracti acce-
dunt z festinant: ita q qnqz obli-
uiscunt qd faciunt. Et licet qs no
posset hre certitudine an sit im-
munis a pctis. p' tm h ppedere
p qrtuor signa. Primum est: cu
quis verba dei deuote audit.
Joha. viij. Qui ex deo est verba
dei audit. Scdm cu qs ad bene
operandu promptu se inuenit.
Quia pbario dilectiois est exhi-
bitio op'is fm Grego. Tertiu cu
qs ppositu abstinedi a peccatis

D ij

De sacramento

in futurum h3. Quartum est cum quis d
prentis commissis dolet. Un si quis
p hmoi signa facta diligenti discus
sione sue sciencie (quis forte n
sufficiat) ad sacra coionez acce
dat aliq pcto mortali in eo rema
nere: qd ex cognitione subterfu
giar: nō peccat. imo magis ex vi
sacrameti pctoz remissione p se
quit. qz istud sacm venialia de
let 7 mortalia oblita. Sed a cau
tela est oibz cois ne qis pollut⁹ i
corpe accedat eodē die. Et nō so
lū requirū mūdicia mētis q. s. sit si
ne pctō s3 etiā corporis. Pro q
sciendū q pollutio p⁹ tringit ex
sola dispositōe nature: 7 nō ex p
cedēti cogitatioe: 7 tūc nō est sig
na alicui⁹ pcti. s3 p⁹ ebendūm
mētis iducere si simul cū imagi
natōe p⁹tingat: immūdiatā tamē
corpis h3. Et id si necessitas imi
neat 7 deuotio exposcat nō im
pedit. p⁹pue qñ sine imagiatio
ne accidit. Un si p⁹pter reuerētiā
tūc abstineat laudā dūc ē. maxie
qñ tal' dispositio nature non est
p⁹petua siue diuturna. Sed
imō p⁹ tringere ex pcedēti cogita
tioe. tūc si nō fuit p⁹sensus ad co
gitationē: 7 necessitas vrgeat p⁹
accedere 7 celebrare: si ar nō vr
geat necessitas: accedēdo nō pec
cat mortal' s3 venialit'. maxime
qñ cogitatio est cū delectatioe: li
cet sine consensu. Dicit tñ bea⁹
Thom. q⁹ p⁹ tringere q⁹ in ipsa
cogitatione pollutio oriat que si
placet p⁹pter delectationez ex

surteptione est peccatū veniale.
Si autem deliberante cōsensu
7 precipue cum complacētia fir
tura est peccatum mortale. Ista
autem complacētia non facit di
ctam pollutionē esse peccatū. qz
non est eius causa: sed in se est
peccatū. Si autē placeat vr ab
leuiatio nature peccatū esse non
creditur. Tertio contingit ex
alio 7 potu: tūc idem est iudiciū
sicut de illa pollutione que cōtin
git cu imaginatione turpi. vr di
cit canon. vj. dist. testamētū. vbi
dicit. Lum appetit⁹ gule ultra
modū in sumēdis alimētis rapi
tur: atqz idcirco humorū recepta
cula id est virilia mēbra granan
tur habet exinde animus aliqūē
reatum id est veniale peccatum.
Et hoc non prohibet ab eucha
ristie sumptione: sed a confectio
ne nisi sit necessitas. Unde ibi
dem sequitur: non tamen vsqz
ad prohibitionem sacri mysterij
percipiendi. vel missaz solennia
celebrādi. cum fortasse. aut dies
festus exigat: aut exhibere myste
rium p eo q ali⁹ sacerdos deest
ipsa necessitas compellit. Nec
ibidē. Et nota sūm Archidia. in
canone testamētū. dist. vj. q⁹ l⁹
cet pollutio ex crapula in som
no est veniale. tñ ipsa crapula p
cedēs est mortale. Et q patz q li
cet pollutio ex crapula q est venia
le pctm phibeat nihilomin⁹ pē
caluz necessitat' a pfectōe. tñ lai
cū a sumptōe nō phibet. qd pl⁹

*De pollutioe
quo fit ex di
positione nat*

est. q̄a maior mundicia requirit in sacrificio q̄s i sumptione. Un Ar/ chidia. vbi. s. elicit efficac argu/ mentū: q̄ minus ē audire diuina q̄ ce' ebriare: eo q̄ s̄z Tho. pctō: in mortali pctō enstēs videndo corpus xp̄i missa nō peccat: licz tunc debeat hūliari. **Quarto** p̄tingit pollutio ex illusione dia/ bolica. de q̄ dicit Joānes parisi/ ensis. sup. iij. s̄iaz. d̄il. x. q. ij. q̄ talis illusio h̄z q̄nq; causam in/ trinsecā. Sicut q̄n dormiēs nō fecit q̄d debuit. i. se nō signādo: vel aliqd aliud. ⁊ sic est peccatū. Aliq̄n nō est peccatū. i. q̄n ha/ bet causaz extrinsecā. sicut nar/ rat in vitali partū de q̄dam sc̄to viro: qui quonēs celebrare vole/ bat pcurabat ei diabolus pollu/ tiones: q̄d patres p̄cipiētes de/ derunt ei p̄siliū q̄ audacter cele/ braret. Quocūq; t̄m nō accidat ex quadā p̄gmentia sp̄ impedit sumptionē sacramēti: p̄p̄ duo. **Primo** q̄a ibi sp̄ accidit feditas corp̄alis: cū qua nullus p̄p̄ re/ uerentiā sac̄i d̄z accedere. vñ ac/ cedētes lauāt manus ⁊c. nisi for/ te talis eēt imundicia q̄ esset p/ petua ⁊ diuturna. vt si esset le/ pra vl' fluxus sanguis vl' semis. **Secdo** q̄a ibi seq̄tur pollutio in euagatione mentis: p̄cipue ex tur/ pi cogitatione: q̄ etiā non sine cul/ pa contingit. Tenēdū t̄m est s̄m Tho. q̄ in oibus istis p̄pter ne/ cessitatē vel solēnitatē diei: vel vbi vn̄ ē sacerdos t̄m: postpo

nenda est talis cōgruentia: ⁊ cō/ mittendo se deo cū dolore ⁊ cor/ dis cōpunctiōe: p̄missa p̄fessioe si haberi p̄r. al's cū bono p̄posi/ to p̄fitendi accedat in noie d̄ni. Dicit etiā doctor parisiēsis vbi sup. ⁊ cōcordat cū sc̄to Thoma de mēstruo ⁊ alijs imūdicijs q̄ q̄s diu durāt ex quo sunt r̄pales imundicie: ⁊ nō p̄petue i talib; est abstinentuz p̄p̄ reuerentiā sacramēti. Si t̄m mulier habet deuotionē: vel forte postea non habebit sp̄us cōpetens ad hoc admittat: ne s̄m Greg. pena cor/ poralis ei muret in culpā. Dicit t̄m Grego. q̄ si mulier eo tempe/ accedat: nō est iudicāda. q̄a pas/ sio sua nō ē culpa. Si aut̄ absti/ neat: laudāda est. v. d̄il. ad eius/ vero. Valde igit̄ essent arguēdi sacerdotes idiotē: grauātes tales p̄sonas grauib; penitētijs: eo q̄ ad eccl̄am t̄pe mēstrui igrediun/ tur: aut ad sac̄m altar̄s accedūt. Et audiūt de quodā q̄ p̄vna le/ ui pollutiōe cuidā pie femine ⁊ multū deuote dedit multa p̄sal/ teria p̄pnā cōparanda: puro t̄m q̄ p̄uiderat in hac p̄te de symo/ nia sibi p̄p̄i p̄ eandē faciēda. s̄z tamē mentita est iniquitas sibi. Illa em̄ statim discretiorē acces/ sit q̄ cū ea melius ⁊ minus egit: ⁊ ita ille paup̄ fuit frustratus: ⁊ in sua spe symoniaca confusus. **Tertia** cautela q̄ nullus die illo in quo cōicer debitiū petat a cōiuge: vel econuerso vxor: a ma/

Dijj

De sacramento

rito: **Tho.** in. iij. pte. q. lxx. nec
etiā nocte sequēti aut precedēti:
qđ si fiat causa plis gnandi vel
causa reddēdi debitū, iudican/
dū est sicut de pollutiōe noctur/
nali. q̄ accidit nō sine peccō ppf
imūditā corporalē ⁊ mēns dis/
tractionē. Un in p̄silio Liberti/
no de cō. dis. ij. c. ois homo. **Dr.**
Nis homo an cōionē sacrā a p/
pria vxore abstiere d̄z t̄m̄b aut
q̄tuor aut q̄nq; aut septē dieb;
Glo. abstinerē d̄z quantū in se ē
vt nō exgar. exactus t̄m̄ reddere
d̄z quolibet tpe. vt p̄z. xxxij. q.
v. **Si** dicat. Dicit t̄m̄ glo. q̄ hoc
nō est p̄ceptū. p̄ illo notat. xxxij.
q. iij. Un cū p̄pa. **Johānes** etiā
in nouella sua de p̄se. ecclie vel
alra. c. j. li. vj. sup glo. in p̄. semis
in fi. d̄t q̄ q̄n̄ mantus accepit eu
chanstia nō d̄z exgere: tenet au
tem reddere. de h. lxxij. di. p̄po/
suisi. ⁊. xxxij. q. iij. xpiano. In ta
li ergo casu vt dic̄ **Gre.** sunt hoi
nes suo arbitrio seu iudicio relin
quēdi. ⁊ eoz p̄scia est req̄rēda cū
ueniūt ad p̄fessionez. Un si q̄s
voluptate d̄nante p̄iugi miscet
p̄ohiberi d̄z ab h̄ sacro. xxxij. q.
iij. vir cū p̄pria. **Albertus** aut̄ dic̄
q̄ etiā post sacrā cōionez nō licz
illo die debitū exigere: nē exactū
reddere nisi cū difficultate. **Pu/
to** t̄m̄: q̄ reddēs illo die debitū n̄
peccat mortalit̄: s̄z venialit̄. **Sz**
dicerēs t̄m̄ **Hieronimus** in q̄dam
sermone silr̄ phiber dices. Qui
cūq; vxori reddit debitū: nō pōt

carnes agni edet. xxxij. q. iij. scia
tis. Dico fm̄ doc. sub. q̄ nō pōt
oīno cū tāta reuerētia. ⁊ ideo p̄si
lūū est vt tūc abstieat: licet nō sit
p̄ceptū necessitat̄. q̄z nō video
quō ppf hoc solū peccaret mor
talit̄ q̄z p̄cipit corpus xpi. Unde
glo. su p̄ dicto. c. sciat̄. dicit q̄ tal
nō d̄z edere de carnib; agni. id ē
corpe xpi. p̄pter reuerentia; sacri
cū causa libidis cōmiscet vxori.
alias p̄o tenet debitū reddere.
vt **Dr.** xxxij. q. v. c. i. Nō video q̄
re puniet. cū t̄m̄ p̄ mortali absti
nendū est a corpore xpi. de p̄se.
di ij. **Quotidie.** Ex q̄b; ifero q̄
dogma beghardoz docēs hoi
nem p̄ omni tpe q̄ idoneus est mā
ducare sp̄ualit̄ eē idoneū ad mā
ducandū sacrālit̄: rotalr̄: est pesti
ferz ⁊ scriptur̄ sc̄tis d̄nū. p̄z h̄ ex
sup̄ dicit̄. Nā mlti sunt sine mor
tali peccō q̄ sūt idonei ad mādu
candū sp̄ualit̄. cū sint i gr̄a: ⁊ t̄m̄
ppf reuerentia; sacri nō sūt ido
nei ad māducandū sacrālit̄. sicut
p̄z de p̄iugib; actualit̄ cōmiscē
tib; vt dictū est. Itē apparet ex
his q̄ntus error ē dicere q̄ hō ex
reuerētia nō d̄z moueri ad absti
nētia: imo magis ad sacrālit̄ p̄ci
piēdū. Silr̄ dicit̄ q̄ h̄ gies ⁊ vi
due duote negocia sc̄lī abdicātes
si se i d̄fectib; ⁊ i p̄fectib; sp̄ua
lib; inueniāt: piclose ab h̄ sacro
abstineāt. Unde eis p̄ulendūz
est q̄ h̄it̄ die alias frequēter: als
aliq̄nes in septimana h̄ ventera
bile p̄cipiāt laci m̄: q̄ oia errorē sa

piunt et vulpina calliditate. Un-
 dico h3 doctorē subtilē q̄ exultēs
 in grā actualiter in deuor: lau-
 dabiliter abstineat ab hoc sacro.
 Nec est cōsiliū ecclie et serōz pa-
 trū p̄ sumptionē sacri excitare a-
 ctuale deuotionē: sed p̄ ieiunū:
 elynas: orōnes: et meditationes
 deuotas. primū in se deuotionē
 excitare auxilio dei et demum ex
 sumptione eucharistie feruorez
 et grē expectare fidelit̄ cōplemen-
 tū. Quarta cautela ne q̄s quā-
 tumcūq̄ p̄tr̄ de suis pctis si-
 ne p̄fessione facta sacerdoti acce-
 dat ad cōionē. Nam sic accedēs
 peccat grauiter ex h3: q̄n h3 copā
 sacerdotū. Sacerdos t̄m volēs
 celebrare nō secū habēs copiaz
 sacerdotū: si iminet scandalū po-
 puli: et iā incipit canonē: vel for-
 te q̄ infirm⁹ amittit loquelā: et ip-
 se p̄ eo cōicādo vult p̄ficere eu-
 charistiā et celebrare nullaz si tal-
 est in p̄posito p̄fitēdi q̄nto cit⁹
 poterit nō peccat cōicādo. Licet
 aut̄ in pctō exultēs nō debeat si-
 ne p̄fessione cōicāre: t̄m p̄ videre
 corpus xp̄i sine pctō. Si t̄m ab-
 stineat p̄p̄ humilitatē: meli⁹ fa-
 cit s̄m Tho. in. iij. di. xi. Dicit t̄m
 Albr⁹ q̄ peccator p̄t̄ videre cor-
 pus xp̄i: s3 nō multo aspectu: sed
 eo vilo d3 p̄cutere pecc⁹ suū q̄si
 non sit dign⁹ aspectu. Quinta
 cautela est. ne q̄s non ieiun⁹ ac-
 cedat ad cōionēz. p̄pter reueren-
 tiam sacramēti. vij. q. i. nihil. et d
 ase. dis. ij. liq̄do. Et h3 p̄pter ho-
 nozem tanti sacramenti. vt dicit
 Aug⁹. in li. m̄sionū ad Janua-
 riū. Nō te moueat q̄ dñs post
 cenā cōicauit ap̄los. qz hoc fecit
 p̄pter ip̄fessionē memorie appo-
 stolorz meliorē. Si t̄m iminet ne-
 cessitas mortis: tūc potest cōica-
 re etiā post cibū v̄l potū. Sicut
 si q̄s vulnerat⁹ in taberna hora
 vespertina tendit ad mortem:
 talis potest expediri statim ne
 recedat sine viatico. Un̄ nō licet
 aliquam medicinā ante cōmuni-
 onē recipere. necessitam potare. Si
 t̄m lauando os aliquid aque: v̄l
 si reliq̄as cibi in dētes remanēt
 res trāsgluriret nō impedit cōica-
 re. qz nō sumpsit illud p̄ modū
 cibi v̄l pot⁹. sed p̄ modū saluē: q̄
 vitari nō p̄r. Si q̄s etiā post me-
 diū noctis aliqd p̄ modū cibi v̄l
 potus recipit: impedit a cōione
 illo die. Si aut̄ an̄ mediā noctē
 siue dormiat siue non. q̄tū ad
 rōnez p̄cepti nō videt impedire
 tamen sine causa necessaria me-
 lius est differre cōmunionem: et
 hoc p̄pter turbationem mētis: q̄
 p̄uenit ex idigestione et insom-
 nitate. s̄m quā hō reddat inept⁹
 ad cōmunionē: Ita dicit Tho-
 mas in. iij. parte. q. xxx. Sexta
 cautela est vt omnes christiani
 habentes annos discretionis. s.
 a decem secundum tamen sub
 et supra annis: semel in anno in
 pasca non omittant cōmunica-
 rem: nisi de p̄silio sui sacerdotis. et
 p̄pter aliquam rōnabilem cau-

De sacramento

san ad tpus abstineat: vt dr de
pnia tremis. Dis vtriusq; sex.
Si tñ sepius possint cōicare: cō
mēdabiles sūt. et maxie ad festa
xp̄ap̄toꝝ ⁊ patronoꝝ eccl̄ie: in
quib; maior deuotio excitat p/
pter festū diē. Un̄ antiq̄ psuetu
do iure approbata h̄z q̄ secula
res in natali dñi: pasca ⁊ p̄reco
stes de psilio debent cōicare. de
ps̄e. dist. iij. ⁊. c. si nō frequenti.
Seculares tñ psone cōteplatiue
⁊ femie deuote singul̄ mensib;
p̄nt cōicare. Un̄ sm̄ Augu. in li.
de eccl̄iasticis dogmanb;. Sin
gulis dieb; dñicis si nō sint i p/
posito peccādi ampl̄. singulis
aut̄ dieb; nō laudat nec vitupe
rat cōicātes. Nō laudat: q̄a disti
cile ē secularib; se p̄parare ad h̄
singulis dieb;: salte digne. Cir
ca hoc tñ sciendū sm̄ Tho. sup
iij. dist. iij. q̄ si q̄s experimētalit̄
cognoscat ex q̄tidiana sumptōe
feruore amor̄ ad deū augeri: et
sacri reuerentiā n̄ minui: talis pos
set quortidie sumere siue cōica
re. Si aut̄ sentiat reuerentiā mi
nuī: ⁊ feruore nō augeri multū:
debet interdū abstinere: vt cum
maiori reuerentia ⁊ deuotione
postmodū accedat. Un̄ q̄ntum
ad hoc vnusq; sq; relinquendus ē
suo iudicio. vt dicit Aug. lib. j.
ad Januariū. Nec te moueat i
stranū illud dictū Ambrosij li
bro. j. de sacris. qd̄ etiā ponit de
ps̄e. di. ij. Si q̄ntiensiq; qd̄ etiā
allegat hussite heretici: dantes p/
sumptionē cōicādi secularibus
quortidie: vbi dr. Qui semp pec
co: semp debeo accipe medianā
Hoc tñ est intelligēdū q̄ntū ad
p̄parationē animi ⁊ psactie. vñ
dicit ibidē glo. debeo semp acci
pere. i. debeo sp̄ me p̄stare seu p/
parare abile ⁊ dignū ad accipi
endū. Sic etiā itelligēdū ē illud
Ambrosij: qd̄ ponit de ps̄e. di. ij.
nō iste. vbi dr. Accipe q̄tidie
tibi illud qd̄ q̄tidie tibi proficit
⁊ sic viue vt q̄tidie merearis ac
cipere. vbi glosa exponit. Accipe
q̄tidie. i. p̄para te q̄tidie abile
ad recipiendū. Et ex his patet q̄
xp̄ian̄ sp̄ abile se p̄stans ad re
cipiendū hoc sacm̄ dr̄ sp̄ cōica
re. et si nō sacramentaliter: tñ sp̄iri
tualit̄. s. p̄ fidē deuotionē ⁊ cha
ritatē. Juxta illud Aug. Ut qd̄
paras dentē ⁊ vētrē: ⁊ n̄ mentē
crede ⁊ māducasti. de ps̄e. di. ij.
Ut qd̄. Patet etiā scdo ex h̄ q̄
periculose errat illi q̄ dicūt. suffi
cūt q̄ ego añ cōionē pascale qua
draginta dieb; q̄ dragesime me
red dā abile ad cōionē. nō curan
do totū tps̄ anni inutilit̄ expen
dere. imo credētes se dignos tūc
ad cōionē currūt intrepidi: q̄b;
tūc melius esset si q̄tidie digni
cōistētes acciperēt sp̄ualiter siue
mētāliter ⁊ vtilit̄ q̄s semel in añ
no sacraliter ⁊ dñābilē. Unde
Chrys. sup̄ eplā ad Hebr̄. ser
mo. xvij. circa mediū. oēs predi
ctos rāgit dicens. Quos magis
acceptamus. i. approbam? : an

eos qui semel in anno: an eos q̄
sepi: an illos q̄ raro accipiunt?
Et m̄det. Neq; illos q̄ semel: ne
q; illos qui sepi: neq; illos q̄ ra-
ro: sed eos q̄ cū mūda p̄sciētia: r̄
q̄ cū mūdo corde: qui cū vita iure
ph̄sibilis: isti sp̄ accedāt. Qui ve-
ro tales nō sunt: neq; semel acce-
dant. q; iudiciū sibi accipiunt r̄
damnationez r̄ supplicii. Nec
L̄z̄. Ad h̄ sonat illud de p̄se.
di. ij. Accipe q̄rtidie. vbi d̄: Qui
nō meret̄ q̄rtidie accipe: non me-
retur post annū accipe. Et est di-
ctū Aug. tractat̄ illud Mar. vj
Panē nr̄m q̄rtidianū r̄c. Sep-
timo caueat cōicand⁹ ne post cō-
munionē abis: lubricis: aut po-
tibus: q̄ possunt vomitū p̄uocare
vra: sicut fieri solet̄ i pasca: vbi
tūc vrunt lardo cocto infrigida-
to: ouis infrigidatis: r̄ alijs abis
ex q̄b; frequēter sequit̄ vomit⁹.
Tales at̄ q̄ ex h̄mōi causis die sa-
cre cōmunionis habēt vomitū:
eripoz culpa qualicūq; penitē-
tia dura sunt puniēdi. Et ne sa-
cerdos talē q̄le voluerit peniten-
tiam p̄ tali pctō inūgar: audiat
penitentiā districtā diu p̄ scōs
taxatā r̄ a iure appbatā. Sicut
em̄ d̄ Bed. in suo penitentiā: r̄
ponunt̄ s̄ba in decreto. de p̄se.
di. ij. vbi d̄. Si q̄s p̄ ebrietatez
v̄l voracitate eucharistiam euo-
muerit. xl. dies peniteat. Clerici
vel monachi. lxx. dieb;. Ep̄i. xc.
Si s̄o p̄ infirmitatez causaz eno-
muerit. vij. dieb; peniteat. Et h̄

q̄d d̄ de infirmo cui inūgit̄ pe-
nitētia p̄ vomitū. intelligendū ē
q̄ hoc fit ad cautelā. q; cū esset̄ i
firm⁹ nō debuit sumere: r̄ ita fu-
it in culpa. Tñ r̄ sacerdos fit cū
ca hoc cauit q̄ si viderit infirmū
talē ad vomitū p̄nū siue p̄mp-
tū: tñ ostēdat sibi corp⁹ xpi: r̄ sua-
deat sibi pie credendū r̄ sentien-
dū de ip̄o: r̄ sufficit sibi p̄ cōione
sacrali. Quia nihilomin⁹ cōicat
ip̄e sp̄ualiter r̄ nō sacramentalit̄ si
est sine peccato mortali.

De cautelis seruādis ex pte sa-
cerdos hoc sacramētū conferen-
tis vel conficientis.

Sumo sa

pcerdos caueat ne cō-
municet alienū paro-
chianū absq; licētia sui plebani.
q; grauit̄ peccaret mittēdo falcē
in messem alienā. Religiosus tñ
hoc faciēs est excomunicat⁹ de
facto: r̄ p̄ solū papā est absoluē-
dus. vt d̄ in ca. Religiosi. de p̄-
uilegijs. i. demē. Et nota q̄ ple-
ban⁹ cōmunicās alienum paro-
chianūz nō incurrit hāc penam
excoicationis. vt d̄ Joha. andree
in glo. dicit̄. Et Stephan⁹ po-
lon⁹ hoc idem sentit. Si tñ reli-
giosus p̄fectus ecclie parochiali
hoc faceret: dubitat̄ ibidē Johā.
andree an icideret illā penā. vi-
det̄ tñ dicere q̄ sic. in ca. j. de ve-
ci. in p̄ma glo. in demē. r̄ in. c. j. d̄
reby ecclie nō alienādis. i. glo. v.
in si. penā p̄ simlē nō extēdit ad
E

*De cautelis
seruādis ex pte
sacerdos hoc sacra-
mētū conferen-
tis vel conficientis*

De sacramento

religiosum q̄ pest eccl'ie seculari
vt cleric' seculari. **S**ed a caute
la. caueat sacerdos ne pctōre oc
cultū ab h̄ sacro publice pctērez
cōmunionē abijciat vl' phibeat
sicut quidā indiscreti fecisse inē
ti sunt. Un̄ d̄r Augu. Non phi
beat dispēfator. i. sacerdos ping
ues terre. i. pctōres mēsam dñi
māducare: sed exactorē moneat
timere. d. cōse. di. ij. nō phibeat.
Pro q̄ sciendū q̄ fm Thom. in
iii. sen. di. ix. q. v. Si peccatum
ē occultū p̄ p̄fessorē solū scitū r
ille i occulto petit dz ei denegari:
r monere eū in occulto ne petat
in publico. Si aut̄ nihilomin⁹
petit in manifesto: dz ei dare erē
plo xpi q̄ Jude traditori dedit
corpus suū. j. q. i. **L**hust. d. p̄se.
di. ij. Sicut iudas. Si h̄o pec
catū est manifestū: tunc siue i oc
culto siue in manifesto petat: dz
ei denegari. Quare aut̄ pctōri
occulto nō est denegāda eucha
ristia. Guido de bas. in rosario
decretorū i dicto. c. Nō phibeat.
dicit. q̄ h̄ est ideo: ne p̄dat pctō
rē suspectū esse de crimie. qd̄ fa
ceret si eū phiberet. Sed dice
res videt in hoc sacerdos eēre
dānatiōis sic cōicāns. qz dat me
dicinā p̄ quā mort' egrot': r dat
gladiū furioso q̄ se trāsuerberat.
immo videt talis sacerdos p̄ijce
re in luru pessimū cōsciētie imū
de illi' peccator' corp' xpi. Rñ
deo q̄ hec oīa nō debēt aliquēz
mouere in p̄tariū. qz nihil p̄clu

dunt. Iste aut̄ sacerdos nō dat
medicinā mortiferā illi peccato
rē: s̄z ille pctōr sol' rapit violenē
a quo nō pōt phiberi de iure p̄
sacerdotē. Nec dat ei gladiū s̄z
cerdos. sed ipse solus violēter ra
pit: cui sacerdos resistere nō pōt
ex q̄ sibi ius phibuit. Nec p̄icit
corpus xpi in hoc casu in luru. s̄z
ille peccator: h̄ facit. Sacerdos
aut̄ inuit' hoc facit: r cū dolore
maximo: qz monet eū in secreto
deū timere: qd̄ cū fecerit non h̄z
ampli' qd̄ faciat. Sicut de brō
Gregorio legit q̄ cū fratri pctēri
pctōri occulto eucharistiā dedit
publice dicit. Judicet de' inter
me r te. Ligat ergo pctōr ocul'
tus fm p̄siliū. Guido nis sup̄ di
cti: vt pon' se p̄dat suspectū de
pctō: abstinēdo a cōione q̄ i pec
cato sumat idigne. Tertia cau
tela est ne sacerdos det alicui ho
stia nō p̄secratā loco p̄secrate. qz
fm Thom. in sacramento verita
tis nō dz esse fictio aliq̄. Et h̄ iō.
qz māducās hostiā adorat eā. r
sic p̄mitteret idolatriā. qd̄ crimē
in sacerdotē retorqueret q̄ daret
act' r causā idolatriā di. s̄z Tho.
in suo qd̄ libet. libr. vj. q. vi. Nec
etiam solus sumat in missa: pro
pter quod dēiqz peccatū sibi oc
currens: hostiam nō consecratā
Sicut de quodaz intellexi: qui
senties se granibus peccatis for
nicationū irretitū: presertim cum
nocte illa habuisset concubinaz
timēs offendere diuinā maiesta

rem. in missa eodē die per ipsum celebrata: ad quā non confessus pudore sociorum aliorum: ne de eo illud sciretur: confusus accessit: et hostiam non consecratam eleuauit populo adorandam. quam solus postea sumpsit. qd se sepissime facere asseruit corāz concubina predicta: cū per eam ipsa retēta irreuerētio: sicut ad qd ita indigno accederet: fuisse reprehensus. Hoc autē est maximū pctm̄ et mai⁹ illo q̄ quis in pctō mortali cōmunicat. Sicut dicit decretal de celebratiōe missarū. de homie: vbi dicit q̄ tal' illud dō et populo. qz facit populum idolatrare. faciat autē talis sacerdos iuxta psalmū iij. l. di. De his in fine vltimē glose. vbi dicit q̄ tal' dūmodo sit contritus q̄uis nō cōfessus: necessitate vrgēte pōt licite celebrare. et in tali casu non fingat se celebrare: s; veraciter in noie dñi p̄secrē: et hoc est dignū.

Quarta cautela. caueat sacerdos ne det corpus xpi histrioni/ bus et alijs qui homines prouocant ad luxuriam vel lasciniam et dissolutionē. quia hoc nec diuine maiestati nec euāgelice disciplinae competit. de consecratione dist. ij. pro dilectione. Et hoc intellige de istis histrionib; qui vtunt verbis impudicis: vel factis illicitis: vel adhibent luduz negotijs: sicut illi q̄ induunt lanas: et fingunt se ceruos vel eqs induentes saccos. et qui hoc fa-

ciunt temporib; indebitis: sicut diebus festiuis distrahentes populum a deuotione. Alias autē illis potest dari cōmuniō q̄ licite et ornate interdum corā hominibus faciūt iocosam collationem verbis honestis et non scādalo/sis. Nam ioc'atores audire cau/sa recreatiōis: non est peccatum mortale. lxxvi. dist. donare. in p̄ma glosa. Nā et talib; potest dari aliquid p̄ mercede. s; in Tho. scd a scd e. q. lxxvij. art. ij. Silr a/mentib; et fatuis naturalib; non d; dari. Si autē oīno nō sunt debiles in mente: sed aliquo modo sunt dociles: et habent reuerentiam ad sacramētū: non debet eis denegari. Similiter puenis qui nō habent discretiōē non debet hoc sacramētum porrigi.

Quinta cautela. caueat sacerdos ne habeat euaporatam: aut corruptā hostiā. Unde notant doctores q̄ vltra vnā septimanam seu hebdomadā sacerdos nō debet seruare hostiā: ne putrescat: vt habet de sen. cxc. vt p̄mittim⁹ sup glo. p̄ma. Siliter ne sit vinū acetosum. qz in talibus nihil conficeret. Si tamen hostia nondū totaliter esset euaporata: sed tenderet ad corruptionem si vinum etiam inciperet acetescere: potest quidē confici: s; peccat p̄ficiēs mortalit' p̄p̄t ir reuerentiā sacri. Silr ne conficiat in vino agresti s; nondū maturo. qz nondū est vinū: sed in via

E ij

De sacramento

gnatōis. In musto tñ p̄ficiat bñ
qz hz plenā rōnez vini: tñ nō est
p̄ficiēdū de multū recētū musto
p̄pter impunitatē ipsi. hz Tho
mā. in. iij. dist. xi. q. iij. ar. i. q. 2. iij.
Uideat etiā sacerdos q̄ appo
nat tñ de aq̄ q̄ totalit̄ pt̄ p̄uenti
in vinū. Sexta cautela caueat
sacerdos ne cū est debilis ita q̄
nō pōt p̄ficere: missam audeat
celebrare: sicut cōtingit patiētibz
tertianā febrē z q̄rtanā: vl̄ q̄s in
terdū dimisit febris q̄ vt sepius
deficiūt i celebrādo: ita q̄ vir ab
altari domū languētes deportā
tur. Uerāramē licet sic debil̄ nō
pōt celebrare. pōt tñ seipm̄ cōmu
nicare si nō hz aliū sacerdotē q̄
ipm̄ cōmunicaret sed tūc d̄z ha
bere stolā. xxiij. dist. Eccl̄iastica. i.
glo. p̄ma. In hoc tñ casu si sa
cerdos incipēs missam debilita
tur int̄m qd̄ nō possit eā p̄ficere:
si ē an̄ p̄secratōez. corp̄is xpi: vl̄
an̄ p̄secrationē sanguis: vl̄ etiāz
sanguis p̄secrato d̄z reliq̄ pars
misse suppleri p̄ aliū. vt p̄tz. viij.
q. i. nihil. Et hoc idē tenet Tho.
in. ij. p̄te. q. xxiij. Si aut̄ sacerdos
post p̄secrationē corp̄is xpi anre
tñ p̄secrationē sanguinis p̄cipi
at vinū aut aquā deesse in cali
ce: tūc d̄z statim apponere z p̄se
crare. Si hō post oīa p̄secratōis
s̄ba p̄cipit q̄ aq̄ desit: d̄z nihil
omin⁹ p̄cedere. qz appositio aq̄
nō est de necessitate sacri. Nul
lo aut̄ mō aq̄ d̄z vino iā p̄secra
to misceri. Si aut̄ post ipsam cō
consecrationē sanguis p̄cipit q̄
vinū nō fuit appositū in calice:
sz solū aq̄ si h̄ p̄cipit an̄ sumptio
nē corp̄is xpi: d̄z deposita aq̄ (si
ibi fuerit) aquā cū vino sumere.
z resumere a s̄bis p̄secratōis s̄a
guis Si hō hoc p̄cipit post sum
ptionē corp̄is xpi: d̄z apponere
aliā hostiā cū sanguine p̄secrādā.
z in fine sumere hostiā itez p̄se
cratā z sanguinē. nō obstat si p̄
us etiā sumpsit aq̄ q̄ erat i calice
qz p̄ceptū de p̄fectioe sacri: maio
ris ē p̄cederē qz p̄ceptū q̄ hoc sa
cram̄ a ieiunio sumat. s̄m Thom
Alijs tñ videt̄ q̄ solū d̄z appōe
re vinū in calice z aqua sine no
ua hostia. z reperere s̄ba p̄secra
tōis calicē tñ. ab illo loco. Silli
mō Et si timet p̄logationē misse
sufficit dicere s̄ba essentialia cō
secrationis calicē. Nec ē necesse re
perere orōnes sequētes. Et hoc
totū itelligūt ipsi. si gustauit tñ z
non trāsglutuit Quid aut̄ faci
at si habeat aquā in ore z de sen
tit q̄ ē aq̄ tñ. dicit Innoc. q̄ nō
d̄z eā emittere. qz p̄p̄ corp⁹ ipi
qd̄ est in ea cauendū est ne vilit̄
tractet. Et qz est timēdum ne ge
neret scād alū his q̄ viderēt. Dic
etiā ip̄e Innoc. Si eā trāsglutit
nō est ieiun⁹: nec d̄z postea p̄fice
re. viij. q. i. nihil. Hostien. hō dic.
q̄ d̄z ea suare z ponere in sacra
rio. z s̄m hoc d̄z se fingere eā trāsg
lutire: z hoc idē qz al̄s tanq̄ nō
ieiun⁹ nō d̄z p̄ficere. Ego tñ re
neo cū Thoma q̄ post cōsecra

tionez istius aq̄ posset in h̄ casu
 p̄secrari corp̄ xpi ⁊ sum̄ine sacri
 ficū maneat imp̄fectū: qđ est ḡ
 ur̄ peccatū. Itē si p̄cipit hostiaz
 corruptā post sumptionē: d̄z ali
 am accipe ⁊ itez p̄secrare ⁊ sume
 re fm̄ Tho. in. iij. pre. q. lxxiiij. ar.
 ti. vl̄. Silr̄ si reco: daret se omi
 sisse aliqua s̄ba q̄ sunt de neces
 sitate fo: me: resum̄ar fo: mā itez
 per ordinē. Si aut̄ essent verba
 nō de necessitate forme p̄cedat:
 ne turbet ordinēz officij diuini.
 fm̄ Tho. in. iij. pre. q. lxxiiij. arti.
 vl̄. Septima cautela: caueat
 sacerdos ne aliqd̄ d̄ corpore xpi
 vel sanguine in terrā vl̄ in veste
 ornat̄ sui cadere: vl̄ stillare per
 mittat. q: graui⁹ puniret. Nā si
 ceciderit aliqd̄ sup̄ tabulā lignēā
 lingua lambat ⁊ tabula radat.
 Si aut̄ non est tabula loc⁹ rada
 tur ⁊ p̄burat: ⁊ cinis in sacratio
 reco: dat: ⁊ sacerdos q̄draginta
 diebz peniteat. Si s̄o sup̄ lapi
 dem altaris ceciderit: sorbeat sa
 cerdos stillā: ⁊ tribz diebz peni
 teat. Si vero sup̄ lintheū altaris
 vel sup̄ casulā sacerdotis cecide
 rit. si p̄uenerit stilla ad aliud lin
 theū q̄rtuor: diebz peniteat. Si
 vero p̄uenerit ad tertiu⁹ nouem
 diebz peniteat. Si vsq; ad q̄rtū
 x. diebz peniteat: ⁊ lauet linthea
 mina tribus vicib⁹ que stilla te
 tigerit sup̄posito calice: ⁊ aq̄ ab
 lutionis iuxta altare condat: de
 p̄se. di. ij. Si p̄ negligentia. Pos
 set etiā sumi a sacerdote nisi time
 ret abominatio. Cauti⁹ tñ est illā
 partē lintheaminis vl̄ corporal
 excidere ⁊ cōburere: cinerē autez
 ponet in sacratio. fm̄ Tho. i. iij
 dist. xij. ⁊ in. iij. pre. q. lxxiiij. ar.
 vl̄. Habent̄ hec oia. d̄ p̄se. di. ij.
 Si p̄ negligentia. Octaua cau
 tela. caueat sacerdos: ne aliqd̄ ca
 dat in calicē: ⁊ maxime in estare:
 vt est verm̄is: aranea: musca: si
 mus passer⁹: puluis: ⁊ filia. Qđ
 si ante p̄secrationē calicis cōtoge
 rit: calix debet abluī. ⁊ d̄ nouo vi
 nū infundi cū aq̄. Si s̄o post cō
 secrationē d̄z caure capi ⁊ diligē
 ter lauati: ⁊ cōburi: ⁊ ablutio i sa
 crario mitti. Et si venenū ibi esse
 deprehēderit nullo modo sume
 re debet: nec alteri dare: ne calix
 vite in mortē vertat. s; d̄z diligē
 ter seruari in vasculo. Et ne sacra
 mentū maneat imp̄fectū: d̄z in
 de deponi: ⁊ sacerdos denuo in
 cipe p̄secrationē calicis vt sacra
 mentū perficiat. Nihil em̄ abo
 minabile debet sumi occasione
 hui⁹ sacramenti fm̄ glosam fina
 lē. c. si p̄ negligentia. de p̄se. di. ij.
 hec Hugo. Nono caueat ne cor
 pus christi ponat incaute: ita q̄
 a murebz comedatur. Quia de
 hoc q̄draginta diebz d̄z penite
 re. de p̄se. di. ij. q̄ nō bene. Sed
 di. tñ ibi mus nō comedit corp⁹
 christi. quare ergo sacerdos sic
 tūc puni⁹. Respondeo: licet multi
 doctores non cōcedant ibi rodi
 corpus christi: sed solū speciem
 sacramenti, eo q̄ vt dicit q̄cito

De sacramento

sumit a mure vel ab alio anima-
li desinit esse sacrm. non est tñ in
cõueniẽs si dicat q mus sumat
corp⁹ xpi: cũ sceleratissimi hoies
illud sumãt. fm glo. de pfe. di. ij.
Qui nõ bñ potest tñ dici q licz
homo mal⁹ sumat sacrm illud
sacramentalit^r z nõ spũalit^r: mus
tñ vel brutũ aial nec spũalit^r nec
sacramentaliter recipit. qz nõ vrit
eo vt sacro: eo q nõ credit ibi esse
deũ z hoies: sz sumit p modũ al-
terius cuiuscũqz abt: z ita sumit
bñ accidẽtia z species sacramẽta-
les: sz nõ sacrm. imo dicit docto-
res vt notat in glo. dicit. c. Non
isti. de pfe. dist. ij. q etiã in bono
hoie qz diu sentiãtur species. tã-
diu est ibi corpus xpi: z qũto de
gluriã statim desinit esse sacrm z
corpus xpi desinit esse in sumẽte
Ita sentit Hugo cardinalis. Sz
Hugo de sero victore z recitat
Arch. in. c. p. dicit. Non isti. dic
q qz diu ibi manet species sub il-
lis est xps integer. vnde si intrãt
stomachũ sub illis manet qz diu
sint ibi. sicut sub ipsa specie est i
piride. Et vez est fm Petz de
tharã. q nõ vadit in corp⁹ nrm
vt illud nutriat sicut ceteri abt:
intrat tñ z est ibi sub specie sacra-
mẽtali qz diu illa durat fm Pe-
trũ. z hoc etiã tenent theologo
Dicit etiã glo. de pfe. di. ij. Tãta
super verbo cõmisceri. q species
ille nec abis alijs cõmiscent: nec
in stomachum descendunt: z pp-
ter hoc neqz p secessum emittun-

tur. Et licet aliqs ex ipsis reficia-
tur: non tamẽ incorporant: nec i
stomachum descendunt: nec p se-
cessum emittunt. Interdum tñ
etiã homo odore recreatur. q
tamẽ nec per secessum nec in sto-
machum dirigitur. Tamẽ Bar-
tholomeus bñctis ibidem di-
cit: q bene dici potest q i stoma-
chũ descendant. nam alias quõ
euomerent. Quando ergo dicit
Aug. Nõ iste est panis q trãsit
in ventrẽ. exponit Archid. i. ca.
Si qz p ebrietatẽ. de pfe. dist. ij.
q hoc p tanto d: q non est ille
panis qui vadit in corpus sicut
abus naturalis sic q nutriat: sz
est ibi sub specie sacramẽtali. Et
pro tãto punit sacerdos. qz pmi-
lit irreuerẽter a muribz tractari
sacramentũ tã venerabile.

De sacramento penitentie

Emittẽtiãz

p agite. appropinquabũ
em regnum celoz.

Mat. iij. z iij. Et de pe. dist. j. ex
his. Quia restituta in bap̃tismo
inocentia: homo fragilis illesam
z incõraminatã cõtinue seruare
nõ p̃t vitã: qn sepius cadat: deo
diuina maiestas z casum hmõĩ
p restauratione inocẽtie p̃dicte
de sacro p̃nie puidit: p quã ho-
mo a deo p p̃ctũ elõgat^r ad ip-
sum appropinq̃t. Hinc est q sal-
uator venies i mundũ q̃i bon⁹
medic⁹ egrotis p̃sules dicit. Pe-
nitẽtiã agite. Agite inõz sz Hor: